

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Diarienummer

1(3)

2021-09-27 5864–2021

i.remissvar@regeringskansliet.se
i.esd.remissor@regeringskansliet.se

Remissvar/yttrande gällande SOU 2021:29 Ökade möjligheter att förhindra illegal handel via post

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten (här nedan Länsstyrelsen) tillstyrker utredningens betänkande i stort och välkomnar aviserade lagändringar. Länsstyrelsen lämnar följande kommentarer till utredningen utifrån situationen i Västerbottens län.

Länsstyrelsen instämmer med utredningen att det bör införas en ny reglering som ger enskilda inom postverksamheten rätt att på eget initiativ lämna uppgifter som rör misstankar om brott till brottsbekämpande myndigheter. Länsstyrelsen föreslår dock att regeringen överväger om en reglering ska utformas som en skyldighet och inte en möjlighet för enskilda inom postverksamheten att bryta tystnadsplikten.

Avsnitt 6.6.1 Bör det införas ökade möjligheter att bryta tystnadsplikten i postlagen?

Den utveckling och digitalisering som skett på senare år har lett till att mycket av handeln med narkotika sker både över det öppna internet och den dolda delen av internet, Darknet som nås genom olika krypterade säkerhetslösningar. Detta påverkar Västerbotten på olika sätt och leder till att narkotika blir lättillgängligt, både i kuststäderna och i de mer glesbefolkade delarna av länet.

Enligt Brottsförebyggande Rådets senaste rapport Narkotikamarknader En studie av smuggling, gatuförsäljning, internethandel och köpare (BRÅ 2021:10) är antalet köpare över internet överrepresenterade i förhållande till befolkningsmängden i norra Sverige. Priserna på narkotika är högre i norra Sverige, de geografiska avstånden större och tillgången på narkotika generellt sett mer begränsad. Detta sammantaget kan vara ett skäl till att det i norra Sverige är förhållandevis fler som köper narkotika på internet. Leveransmetoder som har blivit allt vanligare under senare år är utkörning av narkotika och överlåtelser via posten. Dessa leveranssätt och försäljningsformer möjliggör för fler att köpa narkotika med liten risk att

upptäckas av rättsväsendet. Rapporten visar också att många köpare bor i studentbostadsområden på universitetsorter, både i norra och i södra Sverige.

En betydande förutsättning för att försäljningen över internet kan ske är att enskilda inom postverksamheten enligt nuvarande bestämmelse inte har rätt att kontakta brottsbekämpande myndighet vid misstanke om brott, till exempel vid upptäckt av narkotika i postflödet. Skälet har varit att garantera ett högt skyddsvärde ur integritetssynpunkt för individen i förhållande till det allmännas intresse.

SIFO-undersökningar har på uppdrag av Länsstyrelserna i norrlänen genomförts under både 2015 och 2020 för att få en uppfattning om allmänhetens syn på narkotika i postflödet. Den senaste undersökningen visar att en majoritet av både kvinnor och män i alla åldrar anser att en ändring av postlagen är rimlig och viktig för att bekämpa brottslighet i postflödet. En större andel än tidigare anser även att det vore acceptabelt (om än något irriterande) om polis eller tull skulle kontrollera deras försändelser.

Allt detta sammantaget instämmer Länsstyrelsen med utredningen att en ny reglering bör införas som ger enskilda inom postverksamheten rätt att på eget initiativ lämna uppgifter som rör misstanke om brott till brottsbekämpande myndighet. Länsstyrelsen instämmer att den eventuella risken för integritetsintrång hos den enskilde som förslagen kan medföra, är acceptabel i förhållande till samhällsintresset av att bekämpa brott.

Avsnitt 6.6.2 En möjlighet eller skyldighet att lämna uppgifter?

En reglering enligt utredningens förslag skulle utformas som en möjlighet och inte en skyldighet för enskilda inom postverksamheten att bryta tystnadsplikten. Det är Länsstyrelsens uppfattning att en ändrad lagstiftning enligt utredningens förslag visserligen skulle bidra med ytterligare ett verktyg i arbetet med att minska tillgången till narkotika och då framförallt i de mindre kommunerna i länet. Länsstyrelsen föreslår dock att frågan om det ska vara en möjlighet eller skyldighet att lämna uppgifter övervägs ytterligare. Länsstyrelsens bedömning är att det finns en risk i att en formulering om möjlighet inte skulle ge den effekt på det brottsbekämpande arbetet som är önskvärd. Länsstyrelsen ser gärna att regeringen i den fortsatta beredningen överväger en formulering om skyldighet att lämna uppgifter, dock utan straffsanktion.

Avsnitt 6.6.3 Närmare utformning av en reglering

Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen lyfter fram arbetsgivarens ansvar, samt upprättandet av tydliga instruktioner och säkerhetsrutiner gällande utlämning för att minska utsattheten för enskilda inom postverksamheten.

Länsstyrelserna i Västerbotten, Norrbotten, Västernorrland och Jämtland har tillsammans med bland annat Polismyndigheten, Tullverket och

Åklagarmyndigheten utvecklat metoden Tillsammans mot nätdroger. Arbetsmetoden har som mål att öka tryggheten för personal som hanterar försändelser som kan innehålla till exempel narkotika och bygger till stor del på samverkan mellan berörda aktörer. Länsstyrelsen tillsammans med tidigare nämnda myndigheter kan medverka i arbetet med implementeringen av den nya lagstiftningen utifrån att utveckla metoden Tillsammans mot nätdroger. Anpassning och vidareutveckling för en nationellt användbar metod ryms dock inte resursmässigt inom nuvarande uppdrag avseende samordning av ANDT- och brottsförebyggande frågor. Under förutsättning att Länsstyrelserna får ett tillskott av resurser ser vi goda möjligheter att fortsätta arbetet med att utveckla metoden till att bli applicerbar enligt den nya lagstiftningen.

Ärendets handläggning

I detta ärende har länsledning beslutat med brottsförebyggande samordnare Adam Nyström som föredragande.

Helene Hellmark Knutsson
Landshövding

Adam Nyström
Brottsförebyggande samordnare